

Lokal vägledning för resan mot det hållbara fjället

Åtgärder för en hållbar turism i Arjeplog

Local guidance for the journey towards sustainable mountains

Measures for sustainable tourism in Arjeplog

Linnea Swensson & Sara von Sydow Ulin

Abstrakt

Nyckelord: Hållbar turism, governance, lokal kunskap

Berg är särskilt känsliga för mänskliga influenser och eftersom turism kan förstärka effekterna av klimatförändringar på dessa områden är det därför viktigt med god förvaltning och anpassning till förändrade förhållanden för att minska risker och påverkan (Knight, 2022; Flousek m.fl., 2015). För att nå en hållbar utveckling och undvika missförstånd eller konflikter om beslut är det vidare viktigt att föra in lokala invånare bland andra aktörer i beslutsfattande (Wall-Reinius & Prince, 2019; Demirović m.fl., 2018). Syftet med denna studie är att förse Arjeplogs kommun med bakgrundsinformation om vilka förväntningar som kan finnas angående en potentiellt ökad turism som kan ligga till grund för utformningen av en handlingsplan för hållbar turism. Detta genom att lyfta lokala invånares och relevanta aktörers perspektiv på vad som kan behöva göras i framtiden för att fortsätta utvecklingen mot en hållbar turism. Resultaten baseras på svar från öppna frågor genom kvalitativa intervjuer med aktörer som verkar eller lever i Arjeplog. Studien visar att lokala invånare ser framtida möjligheter till utveckling i hållbar turism inom områden som avfallshantering, utvecklad kollektivtrafik, informations- och kunskapsspridning och året-runt-turism. Framförallt visar resultaten på utvecklingspotential inom *governance* där invånarna känner sig hörda och förstådda utan att det ensamma ansvaret för handling läggs på dem. Diskussionen leder fram till en slutsats att *adaptive governance* och *community-based tourism* är bäst lämpade att applicera på kontexten.

Abstract

Keywords: Sustainable tourism, governance, local knowledge

Mountains are particularly sensitive to human impact and because tourism can amplify the effects of climate change on these areas, it is therefore important to have good management and adaptation to changed circumstances to reduce risks and impacts (Knight, 2022; Flousek m.fl., 2015). To reach sustainable development and avoid misunderstandings or conflicts about decisions it is important to bring in local residents among other actors in decision making (Wall-Reinius & Prince, 2019; Demirović m.fl., 2018). The purpose of this study is to provide Arjeplog municipality with background information about what expectations there may be regarding a potentially increased tourism industry that can form the basis for the design of an action plan for sustainable tourism. This is achieved by analyzing the perspective of the local population and relevant actors on what may need to be done in the future to continue the development towards sustainable tourism. The results are based on answers from open-ended questions through qualitative interviews with actors operating or living in Arjeplog. The study shows that local inhabitants see future possibilities for development within sustainable tourism in areas such as waste management, developed public transport, dissemination of information and knowledge and year-round tourism. Above all, the results show development potential in governance where local residents feel heard and understood without the sole responsibility for action being placed on them. The discussion leads to a conclusion that adaptive governance and community-based tourism are best suited to apply to the context.

Begrepp och definitioner

Governance: Det finns flera definitioner av *governance* men gemensamt för dem är att *governance* är en form av miljöförvaltning som betonar öppenhet, samarbete och interaktivitet (Mulvihill & Ali, 2016, s.25). *Governance* innebär även att mer makt som regeringen haft istället förflyttas nedåt till lokalsamhällen eller uppåt till transnationella aktörer (Mulvihill & Ali, 2016, s.25).

Lokal kunskap: Kunskap om en plats som lokalinvånare besitter blir enligt Robbins (2019, s.132) ofta avfärdad som politiskt vinklad eller subjektiv information och separeras från vetenskaplig kunskap. Robbins (2019, s.192) menar med hänvisning till flera studier att separationen mellan lokal kunskap och vetenskaplig kunskap stärker orättvisor och hindrar ekologisk effektivitet i miljöförvaltningen.

Välbefinnande: Känsla av att må bra (Svenska Akademiens Ordböcker, 2021).

Fjällkommun: I enlighet med den geografiska definitionen av begreppet innefattar det kommuner med berg som når över trädgränsen (Statistiker på Tillväxtverket, e-post, 9 April 2024).

Sociokulturell utveckling: En utveckling inom sociala och kulturella faktorer (Oxford Reference, u.å.).

Intragegenerationell rättvisa: Intragegenerationell rättvisa hänför sig till föreställningar om rättvisa mellan samhällen och stater inom den nuvarande generationen (IPBES Secretariat, u.å.).

Besöksnäring: Försäljning riktad till turister eller aktörer och företag med turister som kunder (Tillväxtverket, 2024).

Gästnätter: Registreras när en besökare tillbringar natten på ett icke-hyresboende (Eurostat, 2015).

Top of Arjeplog: Ett kort framtaget på lokalt initiativ som fanns att köpa mellan åren 2012-2023 med tio bergstoppar som kunde checkas av efter en vandring upp till dem (Arjeplogs kommun, 2021a).

Året-runt-turism: Istället för att en destination endast satsar på turismen under en viss säsong görs försök att upprätthålla en turism som varar året runt (Gilani m.fl., 2018; Stensland m.fl., 2021). Att få turism även över sommaren är en vanlig utmaning för nordiska vinterdestinationer (Stensland m.fl., 2021).

Biltestning: En verksamhet för fordonstester vilket vintertid lockar tillverkare från både Europa och Asien till frusna sjöar. Genom körning på is testas fordonens ABS-bromsar bland annat (Arjeplogs kommun, 2021b).

Infrastruktur: Anläggningar som ofta ägs av stat eller kommun som finns till för en fungerande försörjning och produktion (Nationalencyklopedin, u.å.).

Tack till

Stort tack till alla trevliga informanter i och utanför Arjeplog som har tagit er tid till att ställa upp på intervjuer. Stort tack till visad gästvänlighet. Vi vill även tacka Tillväxtverket för hjälp med att hitta information via personlig kommunikation. Slutligen vill vi även tacka Jonas Andersson och Fredrik Björk för god handledning samt stöttning genom arbetets gång.

Innehållsförteckning

1. Inledning	s.7-8
2. Bakgrund	s.9
3. Kunskapsläge	s.10-13
3.1 Forskning inom hållbar turism.....	s.10-11
3.1.1 Governance.....	s.11-12
3.1.2 Lokal kunskap.....	s.12-13
4. Metod	s.14-18
4.1 Etik och GDPR.....	s.14
4.2 Urval.....	s.14
4.3 Utförande.....	s.15-17
4.3.1 Datainsamling.....	s.15
4.3.1 Dataanalys & operationalisering av teoretisk ansats.....	s.16-17
4.4 Vetenskaplig kvalitet.....	s.18
5. Resultat och analys	s.19-28
5.1 Analys av utvecklingsområden enligt lokala invånare.....	s.19-21
5.2 Arbetet med governance.....	s.21-27
5.2.1 Vem som bär ansvar.....	s.21-23
5.2.2 Länsstyrelsen och Kungsleden.....	s.23-24
5.2.3 Lokala initiativ och eldsjälur.....	s.24-25
5.2.4 Kommunens dialog med lokala invånare.....	s.25-27
5.3 Sammanfattning.....	s.28
6. Diskussion	s.29-31
6.1 Diskussionen om studiens resultat.....	s.29-31
6.2 Reflektion över vetenskaplig kvalitet samt framtida forskning.....	s.31

Referenser

Bilaga 1: Intervjuguide

1. Inledning

Vetenskapliga studier visar att bergsområden är särskilt känsliga för mänsklig miljöpåverkan på grund av bergens unika egenskaper och arter (Knight, 2022; Flousek m.fl., 2015). Knight (2022) förklarar att turism på bergen kan förstärka effekterna av klimatförändringarna och att det därför är viktigt med en bra förvaltning och anpassning för att minska risker och påverkan. Apollo och Andreychouk (2020) visar exempelvis att turismen kan innebära en stor skada för redan ekologiskt känsliga växtarter i bergen genom nedtrampning. Senetra och Dynowski (2020) lyfter även problematiken i att skyddade platser ofta är populära turistdestinationer på grund av dess unika landskap och biologiska mångfald, de använder sig då av begreppet överturism vilket de beskriver som att alltför många turister sätter ett för högt tryck på den besökta platsen och orsakar en icke hållbar turism. Senetra och Dynowski (2020) menar samtidigt att när turismen är hållbar kan den potentiellt ha en gynnsam effekt på miljön och därmed bidra till miljöskydd och bevarande. Denna form av turism är känd som ekoturism och den har utvecklats snabbt de senaste åren (Senetra & Dynowski, 2020). Dash och Balamurugan (2024) visar dock att effekterna av ekoturism kan bli negativa om styrningssystemet saknar flexibilitet, samarbete och en lokal dialog. En problematik som kan uppstå enligt Wall-Reinius och Prince (2019) är att lokala invånarnas upplevelse av platsen inte blir sedd vilket kan orsaka missförstånd och konflikter kring turismen. För en hållbar förvaltning av turismen i bergsområden beskriver både Bichler (2021), Demirović m.fl. (2018) samt Qian m.fl. (2016) att det blir mest gynnsamt när lokala invånare inkluderas i beslutsfattandet. Detta leder till en hållbar utveckling inom både ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter (Qian m.fl., 2016; Demirović m.fl., 2018).

I svenska fjällkommuner uttrycks i nuläget en del problematik i medier i form av exempelvis nedskräpning och störningar på rennäringen (SVT Nyheter, 2020; Svenska Turistföreningen, u.å.). Detta kan särskilt identifieras i de fjällkommuner med flest antal gästnätter såsom Kiruna och Åre som ligger högt i den statistiken enligt statistiker Patrik Svensson på Tillväxtverket (e-post, 9 April 2024). Ett fjällområde där turismen i nuläget inte har ett så pass högt antal gästnätter men som ökar för varje år och procentmässigt hade den högsta ökningen i Norrbotten år 2023 är Arjeplogs kommun (Swedish Lapland Visitor Board, 2023a; Swedish Lapland Visitor Board, 2023b). Kommunen arbetar dessutom för att ytterligare fler besökare ska hitta dit framöver (Arjeplogs kommun, 2023a).

Vår systematiska litteratursökning visar att det finns forskning om turismens effekter på berg och fjäll i världen, men just i Arjeplogs kommun saknas forskning om detta. Det finns däremot en miljöantropologisk studie gjord om skilda perspektiv på klimatförändringar hos lokala invånare i Arjeplog (Bartlett, 2020). Där var upplevelsen att politiker och miljövetare inte tar hänsyn till lokala invånarens kunskaper och synpunkter i klimatfrågor. Vidare har naturskyddsföreningen i Arjeplog gjort en icke granskad undersökning med lokala politiker som visar en efterfrågan på en miljöorganisation i Arjeplogs kommun (Arjeplognytt, 2022a, Arjeplognytt 2022b). Med skilda åsikter från lokala invånare och politiker om hur miljöfrågor ska hanteras i Arjeplog saknas dessutom forskning på hur upplevelsen av turismen i kommunens fjäll påverkar miljön.

Syftet med denna studie är att förse Arjeplogs kommun med bakgrundsinformation om vilka förväntningar som kan finnas angående en potentiellt ökad turism som kan ligga till grund för utformningen av en handlingsplan för hållbar turism. Detta genom att lyfta lokala invånare och relevanta aktörers perspektiv på vad som kan behöva göras i framtiden för att fortsätta utvecklingen mot en hållbar turism.

Frågeställningarna lyder:

Vilka effekter upplever lokalbefolkningen i Arjeplog att turismen har på kommunens fjällmiljö samt för invånarnas välbefinnande?

Har Arjeplogs lokalbefolkning och aktörer inom kommunens fjällturism förslag på områden som behöver utvecklas för att turismen i Arjeplog ska upplevas som mer hållbar?

2. Bakgrund

Gästnattsstatistik från Swedish Lapland Visitor Board (2023a; 2023b) visar dels att Arjeplogs besökarantal ökar med varje år samt att det var den kommun i Norrbotten där turismen ökade procentuellt mest under 2023. Kommunen har i dagsläget en nationalpark och tjugofem naturreservat (Arjeplogs kommun, 2023c). På nyhets sajter kan artiklar rörande turism handla om ett ökat intresse för samisk historia bland turisterna samt önskemål om guider för utländska jägare på grund av marköverträdelser (SVT Nyheter, 2023a; SVT Nyheter, 2021).

Enligt Arjeplogs kommuns klimatstrategi för år 2015-2020 kan besöksnäringen i framtiden behöva anpassas efter en kortare och mer intensiv vintersäsong medan turismen kan öka sommartid om det blir varmare (Arjeplogs kommun, 2015). Strategin beskriver även utmaningar för klimatarbetet i kommunen såsom att det geografiska läget gör Arjeplog beroende av att använda personbil samt att en liten befolkning gör det svårare att skapa förändring på lokal nivå. För att hantera detta beskrivs det som viktigt med samarbeten, strukturering och prioritering. Inom området turism beskrivs ett mål inför 2020 som att ta fram en handlingsplan för klimatanpassning av besöksnäringen. År 2016 har det vidare tagits fram ett program för förvaltningen natur och friluftsliv i Arjeplog som gällde till år 2020 (Arjeplogs kommun, 2016). Strategier som uttrycks i programmet kan övergripande sammanfattas som att stötta engagemang och föra dialoger med flera olika aktörer, bevara kulturmiljöer samt fiskbestånd, arbeta för att gynna lokala aktörer, utreda områdesskydd, utföra restaureringsarbete, öka tillsynsinsatser och kartlägga problemområden. Från år 2020 och framåt tycks inte en ny handlingsplan ha tagits fram utan den från 2016 anses vara den mest aktuella. Kommunen har vidare som mål till 2026 att arbeta fram en ny klimatstrategi (Arjeplogs kommun, 2023b).

3. Kunskapsläge

3.1 Forskning inom hållbar turism

Denna studie definierar hållbar turism utifrån hållbarhetens tre ben där de sociala & kulturella, miljömässiga och ekonomiska behoven ska vara i balans (McCool & Bosak, 2015; Laven & Wall Reinius, 2015; Trisic m.fl., 2023). En spänning inom denna balans är dock enligt McCool och Bosak (2015) att turismen just nu har ett övervägande ekonomiskt utvecklingsfokus. Vidare visar även Laven och Wall Reinius (2015) att det finns kritik riktad mot att de som säger sig utöva en hållbar turism inte tar hänsyn till den sociokulturella utvecklingen och intragenerationell rättvisa. Även Jørgensen (2023) förklarar att *triple bottom line* är ett vanligt koncept för företag att arbeta med hållbarhet där det ska finnas en balans mellan miljö, samhälle och vinst men att detta arbetssätt har fått kritik för att vinst tenderar att prioriteras före miljön och att detta begrepp därför kan anses ha en svag hållbarhet.

Holovnia (2023) diskuterar svårigheterna med att utveckla hållbar turism genom skapa balans mellan de ekologiska, ekonomiska och sociala aspekterna. Ett begrepp som diskuteras inom hållbar turism är "ansvarsfull turism", som respekterar samhälle, miljö och kultur, som syftar till att avlägsna de negativa konsekvenserna av en oansvarig massturism. Ansvarsfull turism är inriktad på att skapa hållbar turism som skyddar de lokala samhällenas intressen och kulturarv. Inom ansvarsfull turism är alla som deltar i turismprocessen skyldiga att skydda den naturliga miljön och resurserna för att säkerställa progressiv, hälsosam och hållbar ekonomisk tillväxt (Holovnia, 2023).

Denna studie kommer att ta hänsyn till kritiken om att den ekonomiska aspekten prioriteras över hållbarhetens andra ben för att forma ett arbetssätt med hållbar turism i fjällkommuner där samtliga aspekter hamnar i balans. Detta genom att lyfta perspektiv från lokalbefolkningar vilket vidare tas upp i delkapitel 2.1.2. Trisic m.fl. (2023) som utgår från hållbarhetens tre ben i sin definition av hållbar turism väljer exempelvis att lyfta lokalbor och besökares synpunkter för att ta fram förslag på åtgärder för en mer hållbar turism i ett bergsområde. Slutsatsen visade på åtgärder som innefattar arbete med ekoturism, inkludering av lokalbefolkningen i beslutsfattande, anpassning utefter turisternas behov, marknadsföring som lyfter naturbevarande och satsningar på utbildning, kulturbevarande, naturskydd och

infrastruktur (Trisic m.fl., 2023). Kapitel 2.2 ger vidare exempel på åtgärder som vidtas för att nå en mer hållbar turism i just Arjeplogs kommun.

3.1.1 Governance

Prasetyo (2023) menar att samarbeten inom *governance* ses som fördelaktigt för att hantera problem som kan uppstå kring turism och kan underlätta samt behövs för att turismen ska utvecklas. Mees m.fl. (2015) menar att ansvar från både offentliga och privata aktörer behövs men att det finns ett omfattande ansvar hos de lokala myndigheterna för att värna om sina medborgare. Ett samarbete mellan offentliga och privata aktörer för att gemensamt komma fram till åtgärder för att säkerställa en rättvis och effektiv hantering av problem anses vara essentiellt (Mees m.fl., 2015). Cevheribucak (2024) lyfter både för- och nackdelar med flernivåstyrning då det både kan leda till ineffektivitet och förvirring i vem som bär ansvar, samtidigt som det kan vara positivt för att förtydliga vem som ansvarar för vad och underlätta samarbete och kunskapsutbyten mellan olika nivåer. Tidigare forskning inom *governance* har enligt Bichler (2021) främst fokuserat på mäktiga aktörer men inte lyft lokalbefolkningar som är en essentiell del av *governance*. Bichler (2021) beskriver fördelarna med att inkludera lokalbefolkningen i utvecklingen av turismen då de känner ett ansvar för destinationen och vill värna om den. En inriktning inom *governance* som diskuteras av Qian m.fl. (2016) benämns som *community based tourism* (CBT). CBT syftar till att inkludera lokalbefolkningen i förvaltandet av turismen och påvisar att detta leder till både ekonomiska, ekologiska och sociala fördelar för destinationen. Ytterligare är *adaptive governance* en annan inriktning inom *governance* som även den betonar att rätten till beslutsfattande bör delas av regeringen och alla intressenter, skriver Cao M.fl (2020). Det som gör *adaptive governance* speciellt är att det tillåter destinationen att anpassa sig till förändringar för att nå hållbara resultat (Mancini, m.fl. 2020). Införandet av ett *adaptive governance* system från de tidiga utvecklingsstadierna kan ge möjligheter för att undvika kriser och istället möjliggöra utveckling av institutioner som har en förmåga att anpassa sig till förändringar och hålla destinationen hållbar (Mancini, m.fl. 2020). Det tillåter även att regler och villkor för styrning ska vara flexibla anpassningsbara för att kunna justera beslut i enlighet med förändringar eller nya omständigheter som uppstår över tiden (Dash & Balamurugan, 2024). För att *adaptive governance* ska fungera krävs samarbete och kommunikation som inkluderar alla nyckelintressenter vilket skapar förtroende och kunskapsdelning mellan intressenterna. Vikten av acceptans kring institutionella förändringar tas även upp för att ett *adaptive governance* system ska kunna anpassa sig effektivt (Mancini, m.fl. 2020). Dash och

Balamurugan (2024) analyserar ett bergsområde där ohållbara satsningar inom turismen gjorts och slutsatsen av studien visar att det saknades en *adaptive governance* med fokus på flexibilitet, att lära sig av varandra och att kunna anpassa sig efter föränderliga omständigheter. Denna avsaknad ansågs av artikelförfattarna vara en orsak till att turismen haft en negativ påverkan på destinationen (Dash & Balamurugan, 2024).

3.1.2 Lokal kunskap

Wall-Reinius och Prince (2019) riktar in sig på lokala erfarenheter för att ta reda på hur lokalbefolkningen upplever det vardagliga livet på fjället som är en populär turistattraktion. Artikeln förklarar att lokalinvånarna och deras vardag ofta blir en dold sida av destinationen inom naturturism. Artikeln framför kritik över att kalla naturen för vild eller naturlig då detta döljer existensen av lokalbefolkningens kultur, försörjning och vardagliga liv och kan i sin tur leda till missförstånd eller konflikter. Wall-Reinius och Prince (2019) syftar därför till att lyfta upplevelserna av ett område i Jämtlands fjäll utifrån invånarnas egna perspektiv istället för den beskrivning av landskapet som ges från folk som inte bor där.

För att arbeta för en hållbar turism där hållbarhetens tre ben prioriteras lika högt utgår denna studie från lokal kunskap som ett sätt att nå dit. Magadan-Diaz och Rivas-Garcia (2022) presenterar lokalinvånarnas uppfattningar om turism i ett särskilt bergsområde och finner fördelar med att inkludera invånarna i beslutsfattandet inom turismens utveckling. Detta kan dels leda till ett ökat stöd och samarbete från befolkningen till nya projekt eller satsningar och dels upprätthålla relationen med befolkningen för att undvika konflikter. Magadan-Diaz och Rivas-Garcia (2022) menar vidare att det är viktigt för en hållbar turism att ha en långsiktig dialog med lokalbefolkningen där man inte bara en gång utan regelbundet granskar deras uppfattningar kring hur turismen utvecklas.

Demirović m.fl. (2018) intresserar sig också för lokal kunskap i syfte att uppnå hållbar turism. Deras studie syftade till att visa hur lokalbefolkningen upplever att de påverkas av åtgärder för turismens utveckling och kommer i slutsatsen fram till vikten av att föra in flera olika sorters aktörer i beslutsfattandet för att nå en långsiktigt hållbar turismutveckling. I artikeln används begreppet lokal kunskap som en del av de fyra aspekterna inom socioekologiska system (SES), som Demirović m.fl. (2018) applicerar på turismen i ett bergsområde. De kommer fram till att det krävs inkludering av lokalsamhället och att

samarbeten mellan regering, beslutsfattare, företag och lokala invånare bör stärkas för att nå en hållbar turism.

4. Metod

4.1 Etik och GDPR

För att ta hänsyn till GDPR användes forskningsetiska verktyg för inspelning och förvaring av inspelat material (Vetenskapsrådet, 2017). Inspelningarna gjordes via zoom och laddades sedan upp på en privat mapp tillhörande egna konton på Malmö universitet. Det inspelade materialet raderas den 31 december år 2024. Innan intervjun påbörjades gavs informerat samtycke till deltagande samt inspelning och informanterna utlovades dessutom anonymisering (Vetenskapsrådet, 2017). För att stärka anonymiteten skrevs citat om från talspråk till korrekt svenska. Informanterna benämns i enlighet med Tabell 1. Yrkesroller ansågs vara relevanta för att öka förståelsen för vad som skulle kunna påverka vilka upplevelser och synpunkter som de olika informanterna hade (Bryman, 2008, s.420). Yrkesrollen har anonymiserats i största möjliga mån genom att endast beskriva yrket och inte peka ut verksamhetens namn.

4.2 Urval

Studien utgick från ett målinriktat- samt snöbollsurval (Bryman, 2018, s.245) genom att informanter hänvisat vidare till ytterligare potentiella informanter samt har valts ut baserat på relevans till frågeställningarna. Användandet av snöbollsurval ansågs vara av vikt för att lyfta den lokala kunskapen och låta detta styra studiens utveckling.

Eftersom frågeställningarna har utgått ifrån lokala invånares perspektiv baserades urvalet dels på informanter från Arjeplogs lokalbefolkning. Vidare så inkluderades relevanta aktörer inom kommunens turism i den privata och offentliga sektorn för att besvara frågeställningen utifrån deras perspektiv på framtida agerande. Aktörerna var i första hand också lokalinvånare förutom två informanter som blev rekommenderade från andra informanter på grund av deras relevans för kommunens turism.

I snöbollsurvalet var det inte alla som informanterna hänvisade till som sedan deltog i studien. Två informanter från lokalbefolkningen valdes bort då tillräckligt med material hade samlats ihop för att anse att analysen kunde påbörjas. Vidare hänvisades det ofta till kommunen som dessutom ansågs vara en viktig part att intervjua för utförandet av analysen men de tycktes inte ha möjlighet att delta.

4.3 Utförande

4.3.1 Datainsamling

Metoden för denna ansats har varit kvalitativa intervjuer. Intervjuerna var semistrukturerade med en induktiv metod som gjorde det möjligt att gå tillbaka och intervjua villiga informanter en gång till ifall de upplevdes att något saknades vid kodningen (Bryman, 2008, ss.412, 415). Eftersom empirisk mättnad ansågs vara nådd efter transkribering och kodning behövdes däremot inga informanter delta igen. För att göra intervjufrågorna relevanta för syftet gjordes ett förarbete där problemområden som ofta kan identifieras inom fjällkommuner med hög turism togs i åtanke. Eftersom teorin och frågeställningarna belyser lokala kunskaper och erfarenheterna utformades intervjufrågorna som öppna för informanter att styra i den riktning de ansåg lämpligt. Detta baserades på Brymans (2008, s.413) definition av kvalitativa intervjuer. En intervjuguide (Bryman, 2008, ss.412, 415) som presenteras i Bilaga 1 togs fram för att se till att intervjuerna följde frågeställningarna och det teoretiska ramverket.

Eftersom att studien fokuserar på lokala erfarenheter, lades ett inlägg ut i facebookgruppen "Vad händer i Arjeplog", vilket visade sig vara en effektiv metod för att nå ut till den lokala befolkningen och skapa intresse för studien som ledde fram till ett flertal informanter. Vidare skickades mail till företag, organisationer och förbund som ansågs vara påverkade ekonomiskt, socialt eller ekologiskt av turismen. Här ingick hotell, organisationer, klubbar, föreningar och dylikt.

I slutändan intervjuades totalt 14 personer. Dessa innefattade lokalbefolkning med varierade yrkesroller samt aktörer inom turismen som var verksamma i Arjeplog eller vars arbete påverkar Arjeplogs turism.

Inför utförandet delades intervjufrågorna in i teman, formulerades för att kunna besvara frågeställningen och anpassades utefter vem frågorna skulle ställas till (Bryman, 2008, s.419-420). Vidare undveks ledande frågor och frågor om informanternas bakgrund i form av yrkesroll ställdes för att förstå sammanhanget bakom informanternas svar (Bryman, 2008, s.420). Frågan om personens yrkesroll ställdes även för att kunna utforma en relevant intervju men detta har sedan anonymiserats i resultat och analys.

4.3.2. Dataanalys och operationalisering av teoretisk ansats

Efter inspelningen transkriberades intervjuerna inför analysen. För bearbetningen av datan gjordes kodningen utifrån Brymans (2008, ss.523-525) beskrivning. Kodningen utfördes därmed flera gånger och på flera sätt för att tillslut nå en teoretisk mättnad. Till en början gjordes en initial kodning där så många koder som möjligt plockades ut för att utveckla kategorier och sedan gjordes en axial kodning där koderna fördes samman igen genom att identifiera liknande kategorier (Bryman, 2008, ss.514-515). På så sätt minskades antalet kategorier som analyserades i slutändan.

Efter kodningen så analyserades resultaten där de koder, kategorier och teman som tagits fram tolkades. I analysen av kodningen motiverades alla slutsatser som drogs med hänvisning till informanternas svar (Bryman, 2008, ss.517, 357). Bryman (2018, s.561) skriver att det är viktigt med en detaljerad analys när det kommer till kvalitativa undersökningar vilket var skälet till att denna metod valdes.

Operationaliseringen av den teoretiska ansatsen från delkapitel 2.1 gjordes dels genom att utforma frågor till informanterna utifrån teorin för att sedan återkomma till teorin i resultat och analys samt diskussion. I resultat och analys samt diskussionen jämfördes de resultat som studien har lett fram till med de källor som användes till utformandet av teorin för att granska vad resultaten innebär för studiens frågeställningar och syfte.

I Tabell 1 presenteras informanternas yrkesroller. Detta för att i analysen av informanternas synpunkter förstå vilken bakgrund som informanterna hade (Bryman, 2008, s.420). I resultat och analys förkortas dessa roller i enlighet med Tabell 1 i syfte att underlätta refereringen. Viktigt är dock att belysa att informanterna endast har kunnat tala utifrån sin egna upplevelse och kan inte anses vara representanter för samtliga personer inom sin yrkesroll.

Tabell 1

Benämning av informanter

Benämning i resultat & analys	Informantens yrkesroll
STF	Anställd på Svenska Turistföreningen
Länsstyrelse	Anställd på Länsstyrelsen i Norrbotten
Renskötare	Lokalinvånare som arbetar inom rennärigen
Hotell 1	Lokalinvånare inom hotellbranschen 1
Hotell 2	Lokalinvånare inom hotellbranschen 2
Hotell 3	Lokalinvånare inom hotellbranschen 3
Hotell 4	Lokalinvånare inom hotellbranschen 4
Hotell 5	Lokalinvånare inom hotellbranschen 5
Turistföretag	Lokalinvånare anställd på företag inom kommunens turism
Pensionär	Lokalinvånare som är pensionär och aktiv i föreningslivet
Skidort	Lokalinvånare som arbetar på en skidort i kommunen
Biltestning	Arbetande från familjeföretag inom biltestningen
Transportstyrelse	Lokalinvånare anställd på transportstyrelsen
Hållbar organisation	Lokalinvånare aktiv i organisation för hållbarhet

Kommentar: Benämning av informanter, egen tabell som utnyttjas i analysen

4.4 Vetenskaplig kvalitet

Denna studie strävar mot målet hög tillförlitlighet och äkthet (Bryman, 2008, ss.354-357). Överförbarheten (Bryman, 2008, s.355) uppnås genom valet av informanter tillhörande en grupp inom en särskild kontext med unika egenskaper som att de tillhör lokalbefolkningen i en fjällkommun eller att de är aktörer inom turismen. Trovärdighet (Bryman, 2008, s.354; Bryman, 2018, s.466) nås genom att arbetet utförs på ett vetenskapligt korrekt vis med hänsyn till etiska aspekter och att informanterna har erbjudits att ta del av transkribering innan publicering för att kunna ge synpunkter på detta. Vidare har kriterierna för äkthet (Bryman, 2008, s.356-257) tagits hänsyn till genom att studien kan bidra till en förståelse för situationen som studeras, att lyfta informanternas röster och deras möjligheter att kunna göra skillnad, att ta upp förslag på åtgärder som kan utföras för att göra skillnad och genom försök att göra en rättvis representation av informanternas åsikter.

Eftersom att intervjuer är svåra att replikera får utförandemetoden en lägre extern reliabilitet men genom kodning som analysmetod kunde den interna reliabiliteten påvisas då det gör det lättare att tolka slutsatserna och förstå hur de har dragits (Bryman, 2018, ss.160, 352). Vidare så blev den interna validiteten stark i den kvalitativa metoden eftersom att teorin utvecklades i samband med att intervjuerna gjordes och beroende på var de ledde arbetet (Bryman, 2018, s.352). På grund av snöbollsurvalet drabbades däremot den externa validiteten eftersom att resultaten från de utvalda informanterna inte kunde generaliseras till andra sammanhang (Bryman, 2018, s.352). Täta beskrivningar av urvalsprocessen syftade dock till att underlätta läsarens möjlighet att avgöra huruvida överförbarhet kan göras till en annan kontext (Bryman, 2018, s.355).

5. Resultat & analys

5.1 Analys av utvecklingsområden enligt lokala invånare

Samtliga informanter ställde sig enligt positiva till turismen i sin helhet och ansåg att en ökning av denna skulle stärka kommunen. Det fanns dock de som kunde se en liten negativ påverkan från särskilda grupper av turister. Informant Pensionär, Renskötare och Transportstyrelse diskuterar att just skoterturister lämnar mer skräp än andra typer av turister. "Skoterturister har tyvärr en förmåga att ta med sig starköl ut och det blir tomma burkar kvar. De som vandrar lämnar sällan något efter sig och inte fiskare heller. Där ser man en vattendelare på hur de lämnar efter sig" (Pensionär). Samtidigt menar informant Skidort att det också kan vara oerfarna vandrare som tillkommit efter pandemin som skräpar ner och informant Biltestning hänvisar till utländska bärplockare. Vidare berättar informant Turistföretag att fritidsboende kan anses vara en belastning för vissa lokalinvånare då dessa inte visar samma respekt mot området och inte genererar lika mycket pengar till kommunen. Skoterturister kunde vidare anses ha en negativ inverkan på den lokala rennäringen under kalvningen menade tre informanter (Pensionär; Transportstyrelse; Renskötare). Informant Hållbar organisation säger:

Det är väl snarare kul att det kommer människor hit. Det finns ju kapacitet att ta emot folk också eftersom det finns jättestora hotell här. Jag tycker att man ska ta in miljötank i alla led. Inte bara tänka på kvantitet utan tänka på att vi ska ha en grön turism. Det tror jag är ett aktivt arbete man måste göra. Om man bara släpper in vilken turism som helst, då tror jag att man inte får den där gröna turismen. Den måste jobbas aktivt med i kommunen. Man måste bestämma sig för vilken turism man vill ha (Hållbar Organisation).

Laven och Wall Reinius (2015) kommer fram till att något som kan stärka de positiva känslorna gentemot turismen hos lokalinvånarna är att göra den mer hållbar. Ett sätt att nå en sådan hållbar turism är enligt Magadan-Diaz och Rivas-Garcia (2022) att inkludera lokala invånarens synpunkter i beslutsfattande genom långsiktiga dialoger. Att utöka dialoger med lokalbefolkningen är något som flera informanter från Arjeplog föreslår (Skidort; Transportstyrelse; Renskötare). Enligt Bichler (2021) är det nödvändigt för en bra förvaltning av en destination att lokalbefolkningen inkluderas i beslutsfattandet. Qian m.fl. (2016) menar att denna inkludering bör vara omfattande för att skapa en hållbarhet som är både ekonomisk, ekologisk och social. Att inkludera lokalbefolkningen i beslutsfattandet skulle enligt Bichler (2021), Prasetyo (2023) samt Mees m.fl. (2015) innebära en mer samarbetsbaserad

governance där risken för konflikter mellan beslutsfattare, aktörer och invånare minskas samtidigt som viljan att hjälpas åt stärks.

Informanterna hade flera förslag på åtgärder för en hållbar turism som önskades i kommunen. Fem informanter önskade utökad kollektivtrafik (Transportstyrelse; Skidort; Hotell 2; Hotell 4; Hotell 5). Informanterna uttryckte bland annat att “Vi har ju ingen kollektivtrafik” (Skidort) och “Jag skulle vara glad om vi fick en lokaltrafik till att börja med” (Hotell 1). En majoritet av informanterna ansåg även att det i nuläget finns begränsade möjligheter att återvinna och slänga sitt skräp för både boende och turister i kommunen (Pensionär; Hotell 1; Hotell 2; Hotell 3; Hotell 4; Hållbar organisation; Skidort; Transportstyrelse). Vidare uttryckte två informanter behovet av en utvecklad infrastruktur (Hotell 4; Länsstyrelse).

Det finns så fruktansvärt mycket ställen som har liknande natur eller exakt likadant. För de flesta som åker hit är ju på grund av naturen. Så de kommer ju hit för att antingen se naturen eller vandra i den. Men det finns så otroligt mycket platser i Sverige och världen som har bättre infrastruktur och allting med samma natur. Det finns inget speciellt så på det sättet som skulle få folk att komma hit. Jag tror naturen är en stor grej, men vi skulle behöva bättre infrastruktur att komma till Arjeplog. (Hotell 4).

Samtidigt vill Skidort samt Hotell 5 att utbyggnader sker med eftertanke och förarbete. Andra förslag är mer marknadsföring och spridning av information från flera aktörer om hur besökare bör bete sig gentemot naturen (Renskötare; Pensionär; Hotell 5; Turistföretag). Informant Renskötare säger “Att man kanske lägger ut lite på sociala medier också, typ nu är det skotertid och tänk nu på det här, ta gärna ansvar och plocka gärna hem burkar och plastpåsar och sånt”. För att kunna nå en hållbar turism diskuteras även de ekonomiska värdena, fem av informanterna lyfter förhoppningen om att nå en turism som varar året runt i kommunen (Hotell 5; Skidort; Turistföretag; Pensionär; Hotell 2). Något som majoriteten av informanterna diskuterar är skoterturismen. (Pensionär; Renskötare; Transportstyrelsen; Hållbar organisation; Hotell 2; Transportstyrelse; Länsstyrelse; Biltest; Hotell 5; Skidort; Turistföretag). Enligt informant Pensionär lämnar de mer skräp samt att skoterturism kan orsaka slitage för naturen. Informant Hållbar organisation uttrycker att “Om det är fjällvandrare så tycker jag att det kanske är mer positivt än att det ökar lavinartat med skoteråkning på vintern”.

En problematik i utförandet av åtgärder för en mer hållbar turism som tas upp av informant Pensionär och Biltestning är vem som ska ansvara för kostnader. Bland annat inom

sophantering ger fyra informanter intrycket att det finns oklarheter i vem som bär ansvar (Pensionär; Bilstestning; Transportstyrelse; STF). Ett annat hinder för att utföra åtgärder uttrycks som en brist på stöd till lokala initiativ enligt Pensionär och Hotell 5. Vidare hoppas Turistföretag, Skidort och Pensionär på att länsstyrelsen ska prioritera Arjeplog i högre grad. Informant Pensionär uttrycker "Det är en brist, Länsstyrelsen prioriterar inte Arjeplog". Informanterna Skidort, Transportstyrelse samt Renskötare vill dessutom ha fler dialoger från kommunen med aktörer och medborgare i beslutsfattande. Problematiken som tagits upp under detta stycke faller under begreppet *governance* där en viss avsaknad av samverkan tycks utifrån informanternas svar vara ett hinder för utförandet av hållbara åtgärder. I en välfungerande *governance* där turismen utvecklas på ett hållbart sätt utan konflikter så menar Prasetyo (2023) att det krävs ett deltagande i turismförvaltningen från samtliga sektorer i samhället.

Sammanfattningsvis kan en bättre samverkan anses vara en förutsättning för en hållbar utveckling inom turismen och därmed kommer analys och diskussion att vara inriktat på arbetet med *governance*. Så som *governance* definieras i denna studie behövs en samverkan med lokalinvånarna samt andra intressenter på flera nivåer för ett hållbart beslutsfattande (Mulvihill & Ali, 2016, s.25). För att kunna utföra de åtgärder som lokalbefolkningen har föreslagit i utförandet av studien bör därmed dessa kriterier uppnås i första hand innan andra åtgärder för hållbarhet tas i kraft.

5.2 Arbetet med *governance*

5.2.1 Vem som bär ansvar

Mees m.fl. (2015) analyserar problematik i städer om att avgöra vem som bär ansvar för utförandet av åtgärder och slutsatserna visar bland annat på många meningsskiljaktigheter i vem som ska hållas ansvarig. Likt detta har även denna studie identifierat osäkerheter från informanter kring vem som ska ta ansvar över problemområden samt upplevelser av att få är villiga att ta ansvar på grund av kostnaden (Pensionär; Bilstestning). Informanter har diskuterat problemet med för få platser att slänga skräp på, men pekar åt olika håll eller uttrycker osäkerhet kring vem som ska ta ansvar för sophantering (Pensionär; Bilstestning; Transportstyrelse; STF). Informant Bilstestning säger: "Men då är det ju en kostnadsfråga. Vem ska då tömma? Vem ska ta hand om tömningen? Ska man hoppas på att staten gör det?"

Eller måste någon privat stackare ta tag i det där?” Problemet med nedskräpning har enligt samma informant funnits länge:

Man blir ju galen när till exempel de här bärplockarna som bara dyker upp på hösten. Åh vad de grisar ner. Då hittar man ju i skogen då de sätter upp några pinnar med någon presenning och så typ bor de där och de grisar ner så gudens. Du vet, här är matrester och här är burkar och här är konserver. (Biltestning)

Informanten fick frågan om detta alltid varit ett problem och Biltestning svarade att "Ja, det har varit så sen jag var liten. Alla är vana." Vidare menade informant Hållbar organisation att folk vänder sig till dem för att föra fram sina synpunkter:

Ibland är det folk som skickar brev till mig och säger kan ni inte ta upp det här? Och här ser det så skitigt ut. Här städar de inte efter sig och sådär. Skräp och så. Men det har varit så mycket att de flesta inom organisationen har velat fokusera på skogen. Så vi har varit inne ganska mycket i den frågan. (Hållbar organisation)

I samtal om spridning av information tar informanterna upp att detta i nuläget görs av flera aktörer såsom kommun, hotell och flertalet föreningar (Pensionär; Länsstyrelse; Hotell 4; Turistföretag). Informant Turistföretag menar här på vikten av att informationen kommer från flera håll och att man hjälps åt för att på bästa sätt värna om naturen:

Jag ska inte överlasta detta på någon annan men det vi i framtiden kan ha som problem är sånt som också andra kan hjälpa till med, för hela den svenska naturen. Allt som gäller allemansrätt, vad gör vi och vad gör vi inte i naturen. (Turistföretag).

Likt ovanstående synpunkt från Turistföretag förespråkar även Mees m.fl. (2015) ett gemensamt ansvar och samarbete mellan privata och offentliga aktörer i sina slutsatser.

Olika informanter har skilda synpunkter på vart kommunikationen sker som bäst och vilka som kan behöva bli bättre på att sprida information. Det framkommer förslag från informant Turistföretag att Svenska Turistföreningen samt företag som säljer fritidsprodukter hade kunnat bli bättre på att informera om allemansrätten. Samtidigt menar Informant Skidort att det är kommunen men framförallt länsstyrelsen som bör informera eftersom att de ansvarar för Kungsleden i Arjeplog. Informant Hotell 5 menar att informationen bäst sprids på riksnivå. Vidare uttryckte Informant Turistföretag att lokala föreningar är väldigt bra på att ge ut information om hur man bör bete sig i Arjeplogs natur.

Sammanfattningsvis visar informanternas olika åsikter på en oklar ansvarsfördelning. Cevheribucak (2024) menar att oklar ansvarsfördelning är ett problem som kan uppstå inom flernivåstyrning som rör sociala- eller miljöfrågor där fler aktörer på olika nivåer bär ansvaret vilket kan skapa förvirring samt svårigheter i att hålla en särskild part ansvarig för något.

5.2.2 Länsstyrelsen och Kungsleden

Fyra av informanterna tog upp bristen från länsstyrelsen på underhåll av vandringsleder (Skidort; Turistföretag; STF; Pensionär). Informant Turistföretag nämnde att den flera gånger varit i kontakt med länsstyrelsen men får svaret att det saknas resurser. Informant Länsstyrelse menar att de försöker att lyssna på “de som är ute på plats” men förklarar också att de inte alltid kan göra så mycket som folk tror:

Uppfattningen är ofta att vi kan göra mycket, men vi är ju finansierade inom vissa områden. Så om det är kopplat till ett naturreservat, då kan vi göra förändringar och finansiera det. Och om det är kopplat till en statlig led. I alla kommuner och även i Arjeplog så finns det leder som går mittemellan där och där kan inte vi, vi har egentligen inga medel för att gå in och göra någonting där. Så då hamnar det på kommunen eller på lokala turistreprenörer till exempel. (Länsstyrelse)

Anledningen till att åtgärder inte utförs som tas upp av informant Turistföretag är att länsstyrelsen inte har tillräckligt med resurser men tre av informanterna menade samtidigt att de inte väljer att prioritera sina resurser på Arjeplog (Turistföretag; Skidort; Pensionär).

Informant Skidort menar:

...vi kan väl sätta upp skyltar och sånt där men det handlar också om att kommunen och länsstyrelsen framförallt. De som har kungsleden. Vi har uppe på fjället- den stora tavlan som ska informera om vart parken börjar har legat nere i snart 10 år och vi har mailat, ringt och påtalat för att våran del av kungsleden är så eftersatt om man jämför med Abisko. Man glöms bort för att vi är så små. (Skidort)

Informant Pensionär menar:

Det är så med många leder här att, Naturvårdsverket för det är väl de som har ansvaret- länsstyrelsen, de lägger inga pengar på lederna i Arjeplogs kommun så många av lederna har förfallit och vuxit igen. Det skulle generera jobb och mer turister. Det är en brist. Länsstyrelsen prioriterar inte Arjeplog. (Pensionär).

Informant Turistföretag säger:

Nej för att det här är ju på regeringsnivå hur det lägger budgeten. Kiruna får inte heller mer nu. De kanske alltid får mer ur den regionala kakan. Och kanske ur den regionala kakan att vi skulle kunna få lite mer. (Turistföretag).

I utvecklingen av turism föreslår Prasetyo (2023) att hålla i möten med de olika aktörerna i den privata och offentliga sektorn där man presenterar den potential som finns i området. Även om detta redan görs i Arjeplog antyder resultaten från intervjuerna att det är ett område som skulle kunnat utvecklas vidare för att lokalinvånare ska känna sig hörda.

5.2.3 Lokala initiativ och eldsjälar

Cevheribucak (2024) skriver om lokala initiativ i samarbete med aktörer från högre nivåer och uppmärksammar flera framgångsrika exempel på detta i Umeå kommun. Dessa lokala initiativ belyses som en väsentlig del av flernivåstyrning (Cevheribucak, 2024).

I samtal om åtgärder för en hållbar turism leddes samtalen med flera informanter i denna studie in på lokala initiativ (Pensionär; Turistförening; Biltestning). En informant berättade om att den varit ute med sin förening och rustat upp leder efter att ha väntat på att länsstyrelsen skulle göra det (Pensionär).

Och det är länsstyrelsen eller den som länsstyrelsen har som hjälpreda som ska fixa att stigen är uppröjd. Nej. Inte händer det något. Men vi fixar det där. Vi har fixat väldigt mycket stigar. Visst det är väl inget problem sådär men det känns inte som att man hela tiden ska förlita sig på att ideella krafter ska fixa det där. Det måste vara någon som har huvudansvaret. (Pensionär)

Informant Turistförening menade också att “om man inte orkar med längre” så kan det bli att lokala invånare tar tag i underhåll av naturområdena men att detta inte alltid kan göras när det rör sig om statlig mark där inte vem som helst får exempelvis fixa skyltar eller broarna. Då blir det en fråga om vems mark det handlar om, menar informanten.

Vid frågan om informanterna har något exempel på åtgärder som har fungerat bra för en hållbar turism tog två personer upp Top of Arjeplog som var ett initiativ av en lokal invånare för att få ut fler besökare på fjället (Pensionär, Hotell 5). Den ena informanten berättade att personen som startade detta initiativ själv skötte mycket av marknadsföringen och ordnade med kartor och liknande till kommun och turistinformation på egen hand (Pensionär). Detta menar informanten hade varit bra om kommunen kunnat stå för men att det då blev en fråga

om brist på resurser (Pensionär). Även den andra informanten menade att detta lokala initiativ innebar att färre resurser behövde läggas på projektet: “Det enda som kostade var tid och engagemang från en drivande eldsjäl som inte tar mycket betalt för att göra det. Men det är det som gör det så starkt. Att det är en enkel grej.” (Hotell 5).

Vidare pratade två andra informanter om vikten av att eldsjälar finns (Biltestning, Hotell 5). När Hotell 5 fick frågan om den sett några åtgärder som fungerat bättre eller sämre för en hållbar turism svarade informanten följande: “Jag skulle säga att det är väldigt kopplat till eldsjälar. Utan dem funkar ingenting.”. En annan intervju ledde in på eldsjälar i samtal om hur sommarturismen ska kunna stärkas samt vem som ansvarar för att minska nedskräpningen i kommunen:

Men det krävs ju så mycket jobb. Alltså det är jättebra. Det är inte omöjligt. Men man behöver mycket eldsjälar som drar igång allt och som jobbar. Gå ut i Europa och marknadsför. Det räcker ju som inte bara att ha en liten annons i någon resetidning. (Biltestning)

Än en gång, alla dessa eldsjälar. Och vem ska betala? Kommunen borde väl vara intresserad. Men då ska vi ju få in kostnader. Vart ska man lägga det? Det är så tråkigt att allt handlar ju nästan jämt om pengar. (Biltestning)

Lokala initiativ anses alltså av flera informanter som något gynnsamt för kommunen som man vill ha mer utav (Pensionär; Turistföretag; Biltestning; Hotell 5). Samtidigt tyder intervjuerna på att initiativen skulle kunna få mer stöttning uppifrån (Pensionär; Hotell 5). Cevheribucak (2024) tar upp att lokala initiativ som träder i kraft med hjälp av stöttning uppifrån, till exempel från kommunen, har lett till framgång. Samtidigt visar informanternas svar att lokala initiativ även kan fungera utan stöd uppifrån.

5.2.4 Kommunens dialog med lokalbefolkningen

Flera av informanterna tog på olika sätt upp önskemål om fler dialoger mellan kommunen och lokalbefolkningen gällande turismen (Skidort; Transportstyrelse; Renskötare). Följande citat från två informanter är exempel på detta:

Jag tror att kommunen måste gå ut och fråga. Ha denna dialogen med de företag och entreprenörer som verkar i kommunen, de som sitter på kunskapen och det är klart att jag förstår att pengapåsen hela tiden minskar ju färre personer vi blir, men då måste vi göra det absolut bästa av den pengapåse vi har kvar. Så en dialog man måste synas ute. (Transportstyrelse).

De har sådär medborgardialoger och sen kanske man måste konkret, om man nu vill veta specifikt hur besöksnäringen påverkar ute i byar eller sådär så kanske man måste bjuda in till sådana möten och föra en dialog eller låta folk skicka in under en tid. Det måste vara en förstudie. (Skidort).

I det ovanstående citaten framkommer det att informanterna anser att det finns medborgardialoger i nuläget men att de hade kunnat utökas eller utvecklas ytterligare. Qian m.fl. (2016) förespråkar en *community-based tourism* (CBT) i deras studie där regelbundna möten hålls som ger invånarna möjlighet att granska förslag från högre nivåer samt komma med egna förslag som man sedan röstar gemensamt på vilket sedan en representant för lokalinvånarna för vidare. CBT skulle kunna vara något som informanterna till denna studie i Arjeplog hade varit öppna för att arbeta med samt ett sätt att utveckla kommunens medborgardialoger.

Vidare anser Informant Transportstyrelse att det som privatperson kan vara svårt att påverka turismens utveckling om man inte engagerar sig som entreprenör eller politiskt. Även informant Skidort berättar att den vid flera tillfällen kontaktat kommunen om att det både behövs fler toaletter och bättre sophantering för besökarna i personens område men upplever svårigheter i att nå fram:

Det är väl ganska tyst. Jag har skickat många sms bara om vår egen sopåtervinning och bilder på att man bara kan omplacera dem eller hur man kan göra. Och vi tar många saker i våra egna händer och sådär men det går inte så fort ibland. (Skidort).

För en god CBT menar Qian m.fl. (2016) att det ska finnas flera kanaler där lokalbefolkningen har möjlighet att uttrycka sina åsikter. Utifrån ovanstående citat i detta delkapitel dras slutsatsen att det finns kanaler för att komma med synpunkter såsom medborgardialoger och kontakt på telefon men att det samtidigt kan vara svårt att nå fram genom dessa eller få respons.

Utöver samtal med samtliga medborgare finns också önskemål om fler dialoger mellan kommun och de lokala aktörerna inom turismen vilket följande citat från två informanter visar:

Vi är ju många näringar, besöksnäringar, samebyar och så vidare. Vi som bor här är ju uppe tillsammans. För att alla ska kunna få lika stor rätt att få prata, säga sina åsikter, få sin röst

hörd, så måste vi samarbeta. Vi verkar ju tillsammans och det är jättviktigt. Och det funkar inte riktigt ibland. Så att där har kommunen lite att jobba på. (Skidort)

Jo, att man bjuder in till sådana här företagsfrukostar. Att man skulle intervjua först och så skulle de säga att vi har ju dina företagsidéer och sånt där. Och att Arjeplog kommun skulle kunna få något special projektmedel till att utöka hållbar turismen så att det inte blir som kanske inom vissa kommuner, ja, typ Kiruna och lite andra ställen. (Renskötare)

I det sistnämnda citatet ovan föreslår informanten Renskötare att Arjeplogs kommun skulle kunna få ett slags ekonomiskt stöd för att kunna göra förstudier inför projekt med informanter i form av turismens olika aktörer så att den hållbara turismen kan utvecklas i rätt riktning.

Bland två lokala aktörer finns också en upplevelse att kommunen fattar beslut utan att ha fört en dialog med berörda aktörer först vilket de anser kan leda till störningar för lokalbefolkningen och ekonomiska förluster inom besöksnäringen (Transportstyrelse, Turistföretag). Samma informanter tycks dock ha en uppfattning om att kommunen kan komma att ändra sitt beslut efter att väl ha fått höra invånarnas åsikt om saken. Demirović m.fl. (2018) menar att en exkludering av lokalbefolkningen i beslutsfattandet inom turismen har orsakat negativa effekter för både miljö och kultur i bergsområdet som de har studerat. För att planeringen ska få positiva effekter menar Demirović m.fl. (2018) att lokalinvånarna behöver inkluderas. Med hänvisning till detta skulle möjligtvis även Arjeplogs kommun kunna gynnas av att inkludera lokalbefolkningen i beslutsfattandet i en högre utsträckning.

Vidare anser informant Hotell 5 att det skulle behövas mer praktisk stöttning från kommunens sida till de som driver turismen i kommunen. Informanten nämner namnet på verksamheten och menar att "... i mitt fall är det de jag ser som driver turistfrågorna. De gör ju ett jättefint jobb. Sen kanske man kan fundera på stöttningen från kommunhus." och fortsätter med att säga:

Kommunens bidrag skulle definitivt kunna vara praktiska händer som ser till att här röjs det eller här fixas det i ordning eller så. Jo men just de här praktiska händerna är något som alla behöver för att en på kontoret ska kunna göra någonting. Här är problemet att antingen så finns den kontorsbaserade eller så finns det praktiska. Men man behöver ha båda två för att det ska funka. Just kommunens del i det hela är att se till att de praktiska medlen kommer till. För att det administrativa tycker jag funkar bra. (Hotell 5).

5.3 Sammanfattning

Från resultat och analys har det framkommit vilka förväntningar som kan finnas kring en ökad turism i Arjeplog samt förslag på hur den hållbara turismen kan utvecklas enligt lokalbefolkning och relevanta aktörer inom turismen för kommunen.

Som svar på frågeställningarna visar analysen att lokalbefolkningen i huvudsak ser positiva effekter av en ökad turism för deras välbefinnande då det skulle stärka kommunen. Samtidigt ser invånarna att turismen kan ha negativa effekter på deras välbefinnande och fjällmiljön såsom från nedskräpning eller brist på respekt genom att exempelvis orsaka störningar vid renarnas kalvning. Arjeplogs lokalbefolkning och aktörer inom kommunens fjällturism har flera förslag på områden att utveckla för en hållbar turismutveckling men analysen visar att en *governance* där lokalbefolkningen deltar i beslutsfattandet eller känner sig hörda först behöver finnas på plats innan åtgärderna bör utföras. Samtidigt har analysen också visat att invånarna inte bör tilldelas alltför stort ansvar utan att deras initiativ också behöver stöd uppifrån.

6. Diskussion

6.1 Diskussion om studiens resultat

Studien visar på en vilja hos lokalbor i Arjeplog att ta initiativ och utveckla turismen i en hållbar riktning, men att det behövs samarbete på flera nivåer för att göra åtgärderna så hållbara som möjligt samt för de lokala invånarnas välbefinnande. En förvaltning av besöksnäringen och miljön i form av *governance* med en samverkan mellan samhällets olika sektorer är därmed ett viktigt första steg för att nå en hållbar turism i fjällen.

I kapitel 2.1.1 framkommer det att det finns flera ingångsvinklar till och sätt att arbeta med *governance*. För den specifika kontext som analyseras i form av fjällkommuner med en ökande turism så anses *adaptive governance* vara lämplig att applicera. Detta för att öka flexibiliteten och anpassas bättre till förändrade förhållanden (Dash & Balamurugan, 2024; Mancini, m.fl. 2020). Att en ökad turism kan innebära belastningar som skapar spänningar går exempelvis att observera i Åre och Kiruna inom områden som nedskräpning eller byggnationer (SVT Nyheter, 2023b; SVT Nyheter, 2020; Dagens Nyheter, 2020; Svenska Turistföreningen, u.å.; Dagens Samhälle, 2024). Det är därmed fördelaktigt om det utvecklas en form av *governance* som klarar dessa sortens spänningar. I fjällkommuner där ökad turism kan förutspås eller önskas, behöver alla olika typer av aktörer vara beredda på ökningen, samtidigt som ett samarbete mellan aktörerna och andra intressenter behöver finnas. För att främja hållbar turism och undvika negativa konsekvenser för samhället och miljön, skulle alltså ett *adaptive governance* system kunna övervägas. Dash och Balamurugan (2024) menar att detta innebär att involvera flera aktörer, inklusive lokalsamhällen, i beslutsfattandet och att ta hänsyn till olika kunskapsformer och intressen, samt flexibilitet, det vill säga justera beslut i enlighet med förändringar eller nya omständigheter som uppstår över tiden. Det krävs också att ansvarsområden och kostnadsfördelningen tydligt definieras för att genomföra åtgärder för hållbar turism (Dash & Balamurugan, 2024). Genom flexibilitet, samarbete och en lokal dialog kan en hållbar turism uppnås vilket kommer att vara gynnsamt för miljöskydd och bevarande samt leder till en utveckling med hänsyn till hållbarhetens tre ben (Senetra & Dynowski, 2020; Dash & Balamurugan, 2024; Qian m.fl., 2016; Demirović m.fl., 2018). En lokal dialogen skulle exempelvis kunna ske genom *CBT* där lokalborna är aktiva i beslutsfattandet och granskar gemensamt hur turismen bör utvecklas (Qian m.fl., 2016). Något som resultaten pekar på men som saknas i den litteratur som har framförts är dock att

inte lägga för mycket ansvar på lokalbefolkningen. Samtidigt som slutsatserna visar att samarbete ökar den hållbara turismen så visar resultaten att offentliga myndigheter ska ta mer ansvar snarare än att mer ansvar ska läggas på lokalbefolkningen. En del av problematiken i den specifika kontext som har analyserats visar på att lokalinvånarna tog och var villiga att ta initiativ men saknade stöd uppifrån. Därmed skulle en risk med att satsa på *CBT* kunna vara att fokus läggs på att lokalinvånarna ska ta mer ansvar i beslutsfattandet snarare än att aktörer på högre nivåer tar mer ansvar.

Både *CBT* och *adaptive governance* anses som lämpliga strategier att följa i fjällkommuner med ökande turism främja hållbar turism. Diskussionen påvisar att *adaptive governance* möjliggör flexibilitet och anpassningsbarhet vilket kan underlätta hantering av turismen om förhållanden förändras. Detta bedöms vara en viktig synpunkt med tanke på de varierande faktorer som påverkar fjällområden, som ekonomiska förändringar, turismens kvantitet och klimatförändringar. Även en *CBT-strategi* anses vara positiv, samtidigt som det är viktigt att de lokala invånarna i så fall ska vara villiga och intresserade av att delta i beslutsfattandet. Därför rekommenderas i detta fall inte enbart en *CBT*, utan en balans av *CBT* i hand med *adaptive governance*, där lokala invånare inkluderas i beslutsfattande, men inte belastas med för stort ansvar. För att säkerställa en hållbar utveckling av turismen bör ansvarsfördelningen vara tydlig och inkludera aktörer på alla olika nivåer.

Ett av målen med denna studie är att förse Arjeplogs kommun med bakgrundsinformation om vilka förväntningar som kan finnas angående en potentiellt ökad turism som kan ligga till grund för utformningen av en handlingsplan för hållbar turism. Detta genom att lyfta lokalbefolkningens och relevanta aktörers perspektiv på vad som kan behöva göras i framtiden för att fortsätta utvecklingen mot en hållbar turism.

Studiens slutsats är att lokalbefolkningen övervägande ser positivt på en ökad turism året runt då det skulle bidra till kommunens utveckling. Samtidigt ser informanterna behovet av hållbara åtgärder för att undvika negativa effekter på samhället och miljön. För att främja hållbar turism föreslår lokalbefolkningen flertalet åtgärder som kan kopplas till utökade dialoger och samarbeten, utvecklad infrastruktur med eftertanke och tydlighet i vem som ansvarar för olika områden. För att åtgärderna ska bidra till en hållbar turism och invånarnas välbefinnande visar diskussionen att en *adaptive governance* med inslag av *community-based tourism* först behöver finnas på plats. Detta resultat kan även överföras till andra

fjällkommuner med ett växande besökarantal som strävar mot hållbar turism om en *adaptive governance* antas som anpassas efter situationen på den specifika platsen.

6.2 Reflektion över vetenskaplig kvalitet samt framtida forskning

Tanken från början var att börja göra en mixad metod med både intervjuer samt etnografiska observationer. Att observationerna kunde färgas av våra erfarenheter eller föreställningar om platsen kunde inte uteslutas, därför gjordes ett beslut att endast fokusera på lokalbefolkningens egna upplevelser. Den valda metoden har fungerat bra, empirisk mättnad nåddes snabbt på grund av god kommunikation och stort visat intresse från informanternas sida. Däremot hade en intervju med kommunen kunnat stärka arbetet ytterligare. Cirka fyra personer på kommunen utifrån snöbollsurvalet blev kontaktade men hänvisade antingen vidare till någon annan eller svarade inte. I försök att maila kommunen uteblev svar vid två tillfällen och i telefon gjordes hänvisningar till andra personer där svar uteblev. Försök att nå kommunen pågick tills dess att analysen påbörjades. För studien kan detta bortfall innebära att kritik mot kommunens arbete inte besvaras och att det kan påverka slutsatserna som dras gällande *governance* vilket är bra att vara medveten om som läsare. Avslutningsvis besvarade studien syftet, men ett förslag på framtida forskning är en uppföljning av en handlingsplan för hållbar turism i de svenska fjällen där man undersöker vilka resultat åtgärderna gett. Framtida studier skulle kunna göras inom *governance* gällande hur tydlig ansvarsfördelning för utförandet av åtgärder kan göras på bästa sätt och även hur *governance* kan se olika ut beroende på platsen eller situationen som det appliceras på. Vidare skulle framtida studier kunna gå djupare in på implementering av de åtgärder utöver sådant som berörde *governance* som föreslogs av informanterna.

Referenser

Arjeplognytt. (2022a). *Vill lyfta frågor kring miljö och natur i Arjeplog.*

<https://www.arjeplognytt.se/2022/08/22/vill-lyfta-fragor-kring-miljo-och-natur-i-arjeplog/>

Arjeplognytt. (2022b). *Välbesökt lunchsamtal om klimat och miljö.*

<https://www.arjeplognytt.se/2022/05/18/valbesokt-lunchsamtal-om-klimat-och-miljo/>

Arjeplogs kommun. (2015). *Klimatstrategi: Arjeplogskommun 2015-2020.*

<https://www.arjeplog.se/download/18.4528196f14d474f2a74a57d7/1431677778708/Klimatstrategi+Arjeplogskommun+beslutad.pdf>

Arjeplogs kommun. (2016). *Natur för utveckling: Program för natur och friluftsliv - Arjeplogs kommun.*

<https://www.arjeplog.se/download/18.3a5738a91615d95f222d3bc8/1518164213072/Program%20f%C3%B6r%20natur%20och%20friluftsliv.pdf>

Arjeplogs kommun. (2021a). *Top of Arjeplog.*

<https://www.arjeplog.se/uppleva--gora/natur--friluftsliv/vandra/top-of-arjeplog>

Arjeplogs kommun. (2021b). *Fordons- & komponenttest.*

<https://www.arjeplog.se/kommun--politik/naringsliv--utveckling/fordons---komponenttest>

Arjeplogs kommun. (2023a). *Besöksnäring.*

<https://www.arjeplog.se/kommun--politik/naringsliv--utveckling/besoksnaring>

Arjeplogs kommun. (2023b). *Planeringsförutsättningar: 2023-2026.*

<https://arjeplog.se/download/18.80257281817fcde7074bf68/1657530282023/Planeringsf%C3%B6ruts%C3%A4ttningar%202023-2026.pdf>

Arjeplogs kommun. (2023c). *Naturreservat och nationalpark.*

<https://www.arjeplog.se/uppleva--gora/natur--friluftsliv/naturreservat--nationalpark>

- Apollo, M., & Andreychouk, V. (2020). Trampling Intensity and Vegetation Response and Recovery according to Altitude: An Experimental Study from the Himalayan Miyar Valley. *Resources*, 9(8), 98. <https://doi.org/10.3390/resources9080098>
- Bartlett, F. M. (2020). Turbulent Climate Discourses in Northern Sweden. *Anthropology Matters*, 20(1), 10–42. <https://doi.org/10.22582/am.v20i1.542>
- Bichler, B. F. (2021). Designing tourism governance: The role of local residents. *Journal of Destination Marketing & Management*, 19. <https://doi-org.proxy.mau.se/10.1016/j.jdmm.2019.100389>
- Bryman, A. (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder* (uppl. 2:6). Liber AB.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3 uppl.). Liber.
- Cao, X., Lv, D., Zhang, L., & Xing, Z. (2020). Adaptive Governance, Loose Coupling, Forward-Looking Strategies and Responsible Innovation. *IEEE Access, Access, IEEE*, 8, 228163–228177. <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.3046095>
- Dagens Nyheter. (2020). *STF ryter ifrån mot nedskräpning på fjället*. <https://www.dn.se/nyheter/sverige/stf-ryter-ifran-mot-nedskrapning-pa-fjallet/>
- Dagens Samhälle. (2024). Strid om exploatering av orört fjäll - “Åres själ skulle dö”. <https://www.dagensamhalle.se/samhalle-och-valfard/hallbarhet/strid-om-exploatering-av-orort-fjall-ares-sjal-skulle-do/>
- Dash, B., & Balamurugan, G. (2024). Sustainable tourism, livelihood and coastal governance: Chilika lake, India. *Ocean and Coastal Management*, 253. <https://doi.org/10.1016/j.ocecoaman.2024.107128>
- Demirović, D., Radovanović, M., Petrović, M. D., Cimaljević, M., Vuksanović, N., & Vuković, D. B. (2018). Environmental and Community Stability of a Mountain Destination: An Analysis of Residents’ Perception. *Sustainability* (2071-1050), 10(1), 70. <https://doi.org/10.3390/su10010070>

Eurostat. (2015). *Ordlista: Gästnätter*.

[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Nights_spe
nt/sv](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Nights_spe
nt/sv)

Flousek, J., Telenský, T., Hanzelka, J., & Reif, J. (2015). Population Trends of Central European Montane Birds Provide Evidence for Adverse Impacts of Climate Change on High-Altitude Species. *PLoS ONE*, *10*(10), 1–14.

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0139465>

Gilani, H. R., Innes, J. L., & De Grave, A. (2018). The effects of seasonal business diversification of British Columbia ski resorts on forest management. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, *23*, 51–58.

<https://doi-org.proxy.mau.se/10.1016/j.jort.2018.07.005>

Cevheribucak, G. (2024). Effects of multilevel governance on the design and implementation of sustainable mobility plans. *Gestión y Análisis de Políticas Públicas*, prepublicación. <https://doi-org.proxy.mau.se/10.24965/gapp.11264>

Holovnia, O. M. (2023). Ensuring the Development of Sustainable Tourism in the Face of Global Ecological Challenges. *Biznes Inform*, *9*(548), 152–161.

<https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-9-152-161>

IPBES Secretariat. (u.å). *Intra-generational equity*.

<https://www.ipbes.net/glossary-tag/intra-generational-equity>

Jørgensen, K. M. (2023). *Story making in organizations – Hannah Arendt and the Ethics of Sustainability in Management* [Manuscript under construction]. Routledge.

Knight, J. (2022). Scientists' warning of the impacts of climate change on mountains. *PeerJ Publishing*, *10*, e14253. <https://doi.org/10.7717/peerj.14253>

Laven, D., Wall Reinius, S. & Fredman, P. (2015). New Challenges for Managing

Sustainable Tourism in Protected Areas: An Exploratory Study of the European Landscape Convention in Sweden. *Society & Natural Resources*, 28(10), 1126–1143. <https://doi.org/10.1080/08941920.2015.1013166>

Mancini, F., Leyshon, B., Manson, F., Coghill, G. M., & Lusseau, D. (2020). Monitoring tourists' specialisation and implementing adaptive governance is necessary to avoid failure of the wildlife tourism commons. *Tourism Management*, 81, N.PAG. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2020.104160>

Magadan-Diaz, M., & Rivas-Garcia, J. I. (2022). Residents' perception of sustainable tourism in protected mountain areas: the case of Asturias. *Journal of mountain science*, 19(12), 3597–3614. <https://doi-org.proxy.mau.se/10.1007/s11629-021-7182->

McCool, S. F., & Bosak, K. (2015). *Reframing Sustainable Tourism* (1st ed.). Springer Netherlands.

Mees, H. L. P., Driessen, P. P. J., & Runhaar, H. A. C. (2015). “Cool” governance of a “hot” climate issue: public and private responsibilities for the protection of vulnerable citizens against extreme heat. *Regional Environmental Change*, 15(6), 1065-1079–1079. <https://doi-org.proxy.mau.se/10.1007/s10113-014-0681-1>

Mulvihill, P. R., & Ali, S. H. (2016). *Environmental Management : Critical Thinking and Emerging Practices*. Taylor & Francis Group.

Nationalencyklopedin. (u.å.). Infrastruktur.

<https://www-ne-se.proxy.mau.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/infrastruktur>

Oxford Reference. (u.å.). *Sociocultural*.

<https://www-oxfordreference-com.proxy.mau.se/display/10.1093/oi/authority.20110803100515736>

Prasetyo, H. (2023). Management of Tourism Villages with Collaborative Governance in Kebumen District. *Jurnal Administrasi Publik (Public Administration Journal)*, 13(1), 49–58. <https://doi.org/10.31289/jap.v13i1.8730>

Qian, C., Sasaki, N., Shivakoti, G., & Zhang, Y. (2016). Effective governance in tourism development – An analysis of local perception in the Huangshan mountain area. *Tourism Management Perspectives*, 20, 112–123.

<https://doi-org.proxy.mau.se/10.1016/j.tmp.2016.08.003>

Robbins, P. (2019). *Political ecology: a critical introduction*. 3, Wiley-Blackwell.

Senetra, A., Dynowski, P., Cieślak, I., & Żróbek-Sokolnik, A. (2020). An Evaluation of the Impact of Hiking Tourism on the Ecological Status of Alpine Lakes—A Case Study of the Valley of Dolina Pięciu Stawów Polskich in the Tatra Mountains.

Sustainability, 12(7), 2963. <https://doi.org/10.3390/su12072963>

Svenska Akademiens Ordböcker (2021) *Välbefinnande*.

<https://svenska.se/tre/?sok=välbefinnande&pz=2#!>

Svenska Turistföreningen. (u.å.). Ny markupplåtelse för STF i Jämtland/Härjedalen.

<https://www.svenskaturistforeningen.se/om-stf/stfs-hallbarhetsarbete/markupplattelse-i-amtland-harjedalen/>

SVT Nyheter. (2020). *Hundratals tält dumpades på Kebnekaises fjällstation: ”Inte acceptabelt”*.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/norrboten/hundratals-talt-lamnades-pa-kebnekaise-i-nte-acceptabelt>

SVT Nyheter. (2021). Här får samiska fornlämningar i Arjeplogs fjällvärld nytt liv.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/norrboten/sa-ska-samerans-fornlamningar-i-arjeplogs-fjallvarld-fa-nytt-liv>

SVT Nyheter. (2023a). Jägareförbundet i Arjeplog slår larm om utländska jägare – vill ha guidetvång.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/norrboten/jagareforbundet-i-arjeplog-slar-larm-om-utlandska-jagare--v4vn8g>

- SVT Nyheter. (2023b). *Turistföretagens attack mot renskötarna: "Värnar inte om renens bästa"*.
<https://www.svt.se/nyheter/sapmi/turistforetagens-attack-mot-renskotarna-varnar-inte-om-renens-basta>
- Stensland, S., Mehmetoglu, M., Liberg, Å. S., & Aas, Ø. (2021). Angling destination loyalty – A structural model approach of freshwater anglers in Trysil, Norway. *Scandinavian Journal of Hospitality & Tourism*, 21(4), 407–421.
<https://doi-org.proxy.mau.se/10.1080/15022250.2021.1921022>
- Swedish Lapland Visitors Board. (2023a). Besöksnäringen i Norrbotten slår rekord igen – siffrorna för 2023 är här.
<https://www.swedishlaplandvisitorsboard.com/nyheter/besoksnaringen-i-norrbotten-slar-rekord-igen-siffrorna-for-2023-ar-har/>
- Swedish Lapland Visitors Board. (2023b). Gästnattsstatistik Arjeplog kommun December 2023. NordAnalys AB.
- Tillväxtverket. (2024). *Om turism och besöksnäring*.
<https://kunskapbesoksnaring.se/om-turism-och-besoksnaring>
- Trisic, I., Nechita, F., Ristic, V., Stetic, S., Maksin, M., & Atudorei, I. A. (2023). Sustainable Tourism in Protected Areas-The Case of the Vrsac Mountains Outstanding Natural Landscape, Vojvodina Province (Northern Serbia). *Sustainability*, 15(10), 7760.
<https://doi-org.proxy.mau.se/10.3390/su15107760>
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*.
<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html>
- Wall-Reinius, S., Prince, S., & Dahlberg, A. (2019). Everyday life in a magnificent landscape: Making sense of the nature/culture dichotomy in the mountains of Jämtland, Sweden. *Environment and Planning E*, 2(1), 3–22.
<https://doi.org/10.1177/2514848619825988>

Bilaga 1: Intervjuguiden

Arbetets syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att förse Arjeplogs kommun med bakgrundsinformation om vilka förväntningar som kan finnas angående en potentiellt ökad turism som kan ligga till grund för utformningen av en handlingsplan för hållbar turism. Detta genom att lyfta lokalbefolkningens och relevanta aktörers perspektiv på vad som kan behöva göras i framtiden för att fortsätta utvecklingen mot en hållbar turism.

Frågeställningarna lyder

Vilka effekter upplever lokalbefolkningen i Arjeplog att turismen har på kommunens fjällmiljö samt för invånarnas välbefinnande?

Har Arjeplogs lokalbefolkning och aktörer inom kommunens fjällturism förslag på områden som behöver utvecklas för att turismen i Arjeplog ska upplevas som mer hållbar?

Samtycke och information

- Informera om studiens syfte och frågeställning
- Informanten utlovas anonymitet
- Fråga om informanten ger sitt samtycke till deltagande
- Fråga om informanten ger sitt samtycke till att intervjun spelas in

Kategorier att ställa frågor under

- Inledning
- Dagens arbete i kommunen
- Förväntade effekter av en ökad turism
- Förslag på åtgärder
- Åsikter om andra kommuners åtgärder
- Avslutning

Generella frågor till samtliga informanten

- Vill du berätta om din yrkesroll?
- Vad är hållbar turism för dig?
- Finns det något mer du själv vill ta upp?